

Pali się!

Podstawowym założeniem zajęć dydaktycznych „Pali się” jest uświadomienie dzieciom niebezpieczeństwa, jakie stwarza zabawa niebezpiecznymi materiałami. Mają one na celu kształtowanie poprawnych zachowań w sytuacji pożaru w mieszkaniu podczas nieobecności osoby dorosłej, która mogłaby natychmiast zareagować i pokierować działaniami dziecka.

W konspekcie wykorzystana została pomoc w postaci historyjki obrazkowej. Omawianie obrazków będzie dla prowadzącego okazją do rozmowy na temat alarmowania służb ratowniczych i ewakuacji z miejsca zagrożenia.

Konspekt realizuje treści zawarte w podstawie programowej wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia ministra edukacji narodowej z 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (DzU z 2009 nr 4, poz. 17).

Konspekt zajęć dydaktycznych

Temat kompleksowy: Poznajemy zawody – strażak

Temat dzienny: Pali się

Grupa wiekowa: pięcioletki

Cele ogólne: kształtowanie pojęcia „pożar”, kształtowanie prawidłowych postaw w sytuacji zagrożenia, rozwijanie reakcji na różnorodne sygnały i znaki, rozwijanie myślenia przyczynowo-skutkowego, rozwijanie ekspresji plastycznej.

Cele szczegółowe:

Dziecko: omawia obrazek i próbuje przewidzieć, co będzie przedstawiał kolejny, potrafi wskazać zachowania, które mogą doprowadzić do pożaru, wie, jakie konsekwencje może mieć zabawa niebezpiecznymi przedmiotami, wie, jak należy zachować się, widząc pożar, doskonali umiejętność malowania, słucha i wykonuje polecenia prowadzącego.

Metody: asymilacyjne: opis, rozmowa; sposoby społecznego porozumiewania się: umowa, aprobata; samodzielnego dochodzenia do wiedzy: zabawa ruchowa, zabawa dydaktyczna, zagadka; waloryzacyjne: pokaz, obserwacja; praktyczne: metoda ćwiczeń.

Treści dydaktyczne:

Małgorzata Walczak-Sarao, Danuta Kręcisz, „Wesołe przedszkole. Program wychowania i edukacji przedszkolnej”, WSiP, Warszawa 2009: przestrzeganie zasad zgodnego współżycia w grupie – s. 27; omawianie obrazków, ilustracji, historyjek obrazkowych, dostrzeganie zależności, złożoności sytuacji, związków przyczynowo-skutkowych – s. 31; poszerzanie wiedzy na temat tego, co sprzyja, a co zagraża zdrowiu – s. 40; rozwiązywanie i układanie zagadek słownych – s. 31; podejmowanie działalności plastycznych na tematy dowolne i określone – s. 42.

Uwaga! Uwzględnienie punktu „Treści programowe” w konspekcie nie zawsze jest wymagane. Czasem wystarczy informacja, że zajęcie realizuje treści podstawy programowej. Zależy to od osoby, która będzie zatwierdzać konspekt. Przygotowując konspekt, należy uwzględnić program wychowania przedszkolnego realizowany w danym przedszkolu.

Formy pracy: indywidualna, zbiorowa.

Pomoce dydaktyczne: historyjka obrazkowa (trzyelementowa, w załączeniu), arkusz papieru A3 (dla każdego dziecka), farby wodne do malowania palcami, fartuchy malarskie (w liczbie odpowiadającej liczbie dzieci).

Definicje i określenia zjawisk pożarowych:

Pożar – samorzutne, niekontrolowane rozprzestrzenianie się ognia, powodujące straty (wg Encyklopedii popularnej PWN, s. 621).

W procesie rozwoju pożaru można wyróżnić fazy: wstępną (wzrost albo faza przed-rozgorzeniowa) – średnia temperatura jest niska, ogień zlokalizowany w sąsiedztwie miejsca jego inicjacji; swobodnego rozwoju (pożar w pełni rozwinięty albo porozgorzeniowa faza pożaru) – wszystkie palne przedmioty palą się, płomienie wypełniają całe pomieszczenie, faza ta ma najwyższą temperaturę; stygnięcia – okres spadku szczytowej wartości temperatury, szybkość spalania maleje.

Rozgorzenie to przejście z fazy I do fazy II, polegające na szybkim rozprzestrzenieniu się ognia z obszaru miejscowego spalania na powierzchnię palnych materiałów znajdujących się w pomieszczeniu.

Zagrożenia w czasie pożaru

Zasadniczym zagrożeniem dla życia ludzi jest dym, a ściślej rzecz biorąc – gazy pożarowe. Generalnie produktami spalania są CO₂ (dwutlenek węgla) i H₂O (woda). W przypadku niedoboru tlenu w otoczeniu (np. w wyniku zużycia we wstępnej fazie pożaru) produktem spalania jest **tlenek węgla** (wzór chemiczny CO), zwany potocznie czadem, będący bardzo silną trucizną. Ze względu na powszechne używanie tworzyw sztucznych, w każdym pożarze należy liczyć się z wystąpieniem produktów ich spalania. Wówczas wydzielają się jeszcze silniejsze niż tlenek węgla związki azotu (**grupy cyjanowe**).

Temperatura pożaru stwarza zagrożenie jako czynnik trwale odcinający drogę ewakuacji. W tym przypadku zasadniczym zagrożeniem jest promieniowanie ciepłe. Każda przeszkoda (zasłona) od strony pożaru – drzwi, stół, szafa, gruba zasłona lub ubranie zawieszane jak zasłona – chroni przed promieniowaniem ciepłym.

Marta Brzowska

Autorka jest pedagogiem wczesnoszkolnym, pracuje w Biurze Rozpoznawania Zagrożeń KG PSP

Faza zajęć	Czas trwania	Czynności prowadzącego	Czynności dzieci	Uwagi
Rozpoczęcie	3 min	Prowadzący zaprasza dzieci na dywan i wita się z nimi. <i>Witam dzieci, które lubią słońce. Witam dzieci, które lubią czerwony kolor. Witam dzieci, które chciałyby zostać strażakami itp.</i> Prowadzący pozdrawia dzieci, machając dłonią.	Dzieci, które czują, że dane powitanie mówi o nich, machają ręką do prowadzącego.	
Rozwinięcie	15 min	<i>Popatrzcie na tablicę. Ułożymy dziś historyjkę o chłopcu i dziewczynce, którzy mają tyle lat co wy.</i> Osoba prowadząca przykleja do tablicy pierwszy obrazek z historyjki obrazkowej. <i>Co widzicie na obrazku?</i> <i>Tak. Na obrazku widzimy dzieci, które próbują zapalić świeczkę. Czy są przy nich rodzice?</i> <i>Myślicie, że to, co robią, jest bezpieczne? Czy to jest zabawa odpowiednia dla dzieci?</i> <i>Dlaczego?</i> <i>Bardzo dobrze. Czym jeszcze nie powinny bawić się dzieci, a czego nie ma na obrazku?</i> <i>Tak. Nie wolno bawić się... (prowadzący powtarza to, co wymieniły dzieci). A czy dzieci mogą bawić się fajerkami, papierosami, czy mogą same rozpałać ogniska?</i>	<i>Dzieci bawią się zapalką. Bawią się ogniem. Chłopiec zapala świeczkę. Chłopiec i dziewczynka bawią się. Chłopiec ma zapalkę.</i> <i>Nie.</i> <i>Nie. Nie.</i> <i>Dzieci nie mogą się bawić świeczkami, bo jest ogień. Mogą coś zrobić. Nie ma rodziców.</i> <i>Zapalniczkami. Świeczkami.</i> <i>Zapalkami. Nie można wkładać rąk do dziurek. Nie.</i>	

cd. tabeli na str. 30

Faza zajęć	Czas trwania	Czynności prowadzącego	Czynności dzieci	Uwagi
		<p>Świetnie. To również nie są rzeczy do zabawy. Jak myślicie, co się może dalej wydarzyć?</p> <p>Co może być na kolejnym obrazku?</p> <p>Sprawdźmy? Osoba prowadząca pokazuje kolejny obrazek. Co się stało? Co jest na tym obrazku?</p> <p>Tak. Zapalił się stół. Co w tej sytuacji powinni zrobić dzieci?</p> <p>Bardzo dobrze. Powinny szybko powiedzieć o tym rodzicom. Kogo mogą jeszcze powiadomić dzieci, gdy rodziców nie ma w domu?</p> <p>Tak. Powinny powiadomić kogoś starszego, np. babcię, dziadka, ciocię. Jeśli są same w domu, powinny wyjść z mieszkania i zawiadomić sąsiadów lub inne osoby dorosłe.</p> <p>Czy dzieci mogą same gasić pożar?</p> <p>Nie mogą. Jak myślicie – dlaczego?</p> <p>Tak. Dzieci nie powinny same gasić pożaru. Ogień jest niebezpieczny - można się poparzyć. Nie zawsze można gasić go wodą (np. gdy zapalił się jakieś urządzenie elektryczne, jak telewizor). Dorośli wiedzą, co zrobić w takiej sytuacji. Trzeba też zadzwonić po straż pożarną. Pamiętajcie numer do straży pożarnej?</p> <p>Tak, 998 to bezpośredni numer, który odbiera straż pożarna. Można także zadzwonić na numer 112. Odbierają go specjalnie przygotowane osoby, które wysyłają na pomoc straż pożarną, pogotowie lub policję, w zależności od sytuacji, która się wydarzyła. Świetnie się orientujecie, co należy zrobić, gdy zauważymy pożar. A jak myślicie, czy jest coś, czego dzieci nie powinny robić?</p> <p>Tak. Czego jeszcze nie można robić, gdy zobaczymy, że coś się pali w domu? Nie można chować się za firanki, do szafki. Gdzie jeszcze?</p> <p>Tak. Trzeba szybko wyjść z palącego się mieszkania. Dlaczego?</p> <p>A wiecie, jak trzeba z wychodzić mieszkania, gdy się pali i jest dużo dymu? Jak pieski lub kotki na czworakach. Wtedy będzie lepiej oddychać. Można też przyłożyć sobie do buzi i noska ręcznik lub chusteczkę, żeby nie wdychać dymu i trzeba iść blisko ściany, by nie zabłądzić. Jak myślicie, co zrobiłyby dzieci z obrazka? Co będzie na kolejnym?</p> <p>Zobaczmy. Prowadzący pokazuje ostatni obrazek z historyjki. Co jest na obrazku?</p> <p>Tak, dzieci zadzwoniły po straż. Myślicie, że teraz już są bezpieczne?</p> <p>Jak myślicie, jak czuły się te dzieci? Były zadowolone, że tak się stało?</p> <p>Ja też myślę, że dzieciom było smutno, że tak zakończyła się ich zabawa. Dlatego trzeba pamiętać, że zabawa zapalnikami, świeczkami jest niebezpieczna. Można spowodować pożar i zrobić sobie krzywdę.</p> <p>Teraz się trochę poruszamy. Będziemy pieskami. Kto przypomni, jak chodzą pieski?</p> <p>Osoba prowadząca zapoznaje dzieci z regułami zabawy. Będziecie pieskami i będziecie chodzili po sali, na gwizdek pieski zatrzymują się i jedzą mleczko. Zrozumielście?</p> <p>Świetnie sobie poradziście. Czy pieski są najedzone?</p>	<p>Wejdą rodzice i będą źli. Dzieci dostaną karę od rodziców. Świeczka się przewróci. Zapali się stół.</p> <p>Pali się. Dzieci zapaliły stół. Dzieci krzyczą. Chłopiec się przestraszył. Jest ogień.</p> <p>Iść po rodziców. Zadzwonić po straż pożarną.</p> <p>Panią. Ciocię. Babcię.</p> <p>Dzieci nie odpowiadają</p> <p>Bo można się poparzyć. Ja nie wiem, jak się gasi.</p> <p>998, 112.</p> <p>Gasić. Trzeba uciekać. Trzeba krzyczeć.</p> <p>Dzieci nie odpowiadają. Pod biurko. Do łazienki. Nie można iść po misia.</p> <p>Można się spalić. Rodzice nie odnajdą.</p> <p>Szybko. Trzeba uciekać.</p> <p>Idą jak pieski. Wejdą rodzice. Przyjedzie straż.</p> <p>Strażak. Gasi pożar. Przyjechała straż.</p> <p>Tak, jest strażak. Dzieci są z rodzicami.</p> <p>Było im smutno. Bały się. Nie będą się bawiły zapalnikami. Mama płakała. Rodzice byli smutni.</p> <p>Na czterech łapkach.</p> <p>Dzieci na czworakach chodzą po sali. Na gwizdek zatrzymują się i przykładają dłoń do twarzy (robią miseczkę) – jedzą mleczko. Tak. Dzieci przytakują.</p>	<p>Prowadzący przy każdej okazji powinien utrzymywać znajomość numerów telefonów alarmowych</p> <p>Prowadzący zwraca uwagę, by dzieci podczas wykonywania zadania nie potraçały się wzajemnie.</p>
Zakończenie	8 min	<p>Zapraszam was teraz do malowania. Każdy siada przy stoliku na swoim miejscu. Dziś musimy założyć fartuchy malarskie. Będziemy malować palcami.</p> <p>Zobaczcie, przed każdym z was są farby. Osoba prowadząca wskazując na kolory, nazywa je. Dziś będziemy malować pożar – tak jak go sobie wyobrażacie. Prowadzący chodzi po sali. Zaprasza dzieci do malowania, rozmawia na temat obrazków. Chwali za wykonanie prac, pomaga je podpisać.</p> <p>Osoba prowadząca zaprasza dzieci na dywan.</p> <p>Usiądziemy jeszcze na chwilę. Posłuchajcie zagadek, które są o tym, o czym dziś rozmawialiśmy. Dziecko, które będzie wiedziało, o czym jest zagadka, siedzi cichutko i podnosi rękę do góry. Zgoda?</p> <p>„Malańki patyczek, wytwarza płomyczek”. „Jestem pożyteczny, lecz wyrządzam też szkody, daję ludziom ciepło i boję się wody”</p>	<p>Zapalnika. Ogień.</p>	<p>Należy wcześniej przygotować odpowiednią liczbę fartuchów malarskich. Kartki trzeba przymocować do stolików. Ważne jest zaangażowanie dzieci w wykonywanie zadania, a nie efekt końcowy.</p> <p>Osoba prowadząca wyznacza do odpowiedzi chętne dziecko.</p>
Likwidacja zajęć	1 min	Bardzo dobrze poradziście sobie z zagadkami.		

Bibliografia

Encyklopedia popularna PWN, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1982.

Paweł Borowski, *Pożarnicze ABC dla młodzieży*, Instytut Wydawniczy Związków Zawodowych, Warszawa 1983.

http://www.wychowanieprzedszkolne.pl/cwiczenia-doskoncalce-wymowe-scenariusz-zajecia/, dostęp: 7 marca 2011 r., zagadki słowne.

